

Gør tanke til handling
VIA University College

Dataliteracy

– fra data til god undervisning

Martin Sølund Klausen, VIA University College

Fra data til bedre undervisning

1. Hvorfor data?

Bedre resultater eller bedre undervisning?

Hvad er data?

2. Hvordan data?

Fra data til bedre undervisning?

Dataliteracy og datakultur

Professionel anvendelse af data

- Data indgår som information af praksis
- Data kan have mange former
- Data forstås som en indikator for elevernes læring
- Data skal hverken velsignes eller bortforklares
- Brug af data bør primært have fokus på progression og forbedring
- Data kan medvirke til at træffe bedre beslutninger og forbedre undervisning – kan styrke dømmekraften
- *Anvendelse og omsætning af data kræver **dataliteracy***
- *Anvendelse af data kræver opbygning af **datakultur***

Problemstillinger omkring brug af data

- 1) Accountability
- 2) Data forstås forskelligt
- 3) Anvendelse af data fordrer Dataliteracy
- 4) Og implementering af datakultur
- 5) Databrug i praksis sker gennem lærende fællesskaber

Ledelserne arbejder primært med kvantitative data

”Digitale data anvendes af ledelsen til dialog med lærere, men i mindre grad af lærerne til evaluering og feedback.

79 % af rektorerne anvender i alt i høj eller nogen grad digitale data i forbindelse med ledelsessparring og dialog med lærerne.

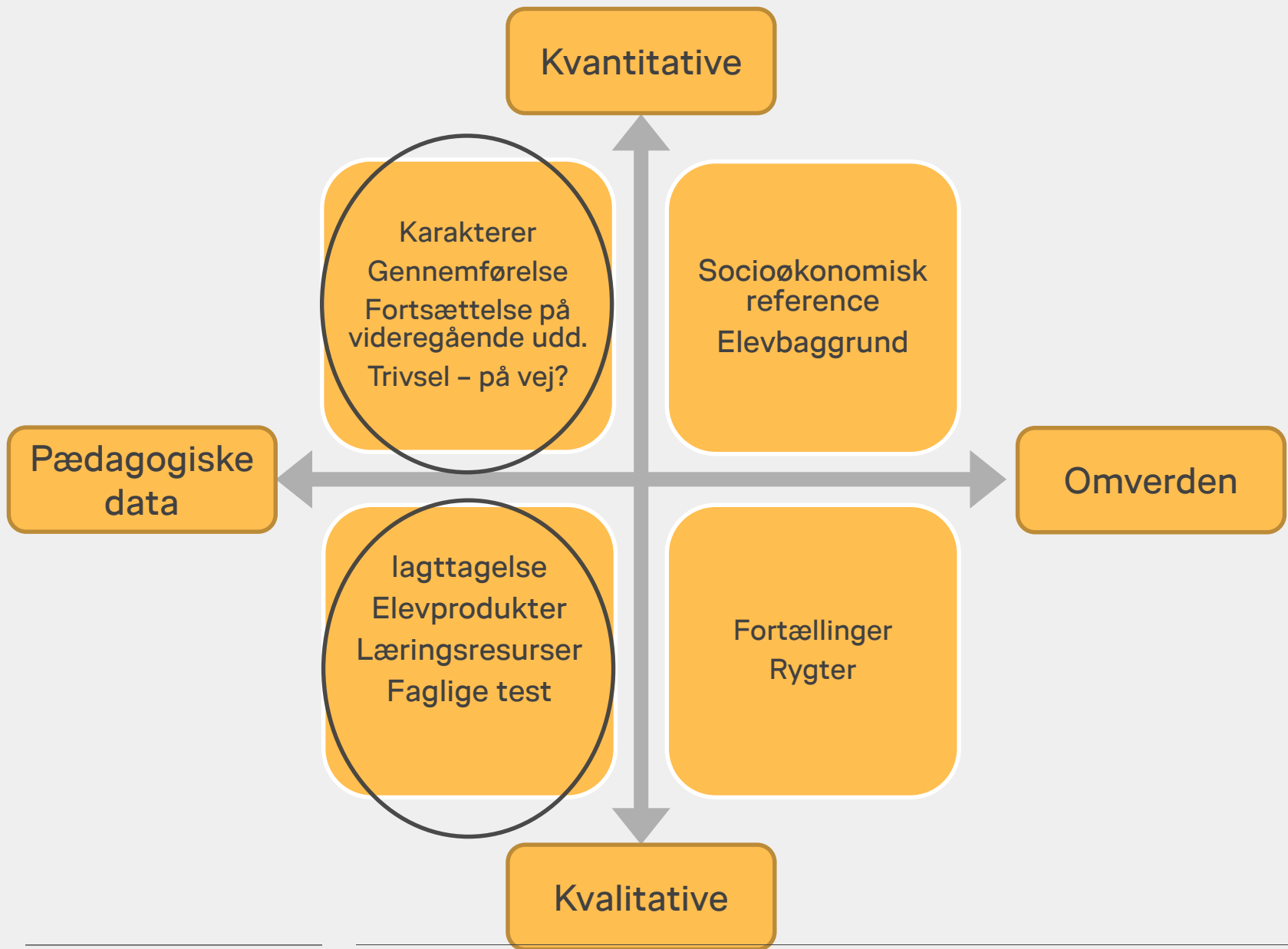
Hvad angår typen af data, er det primært eksamensresultater, fraværdata og data fra tilfredshedsmålinger, som ledelserne anvender, mens data fra opgavebedømmelser anvendes i mindre grad.”

EVA (2016) ”Kortlægning af gymnasiernes anvendelse af it, digitale data og digitale læringsressourcer” (s.7)

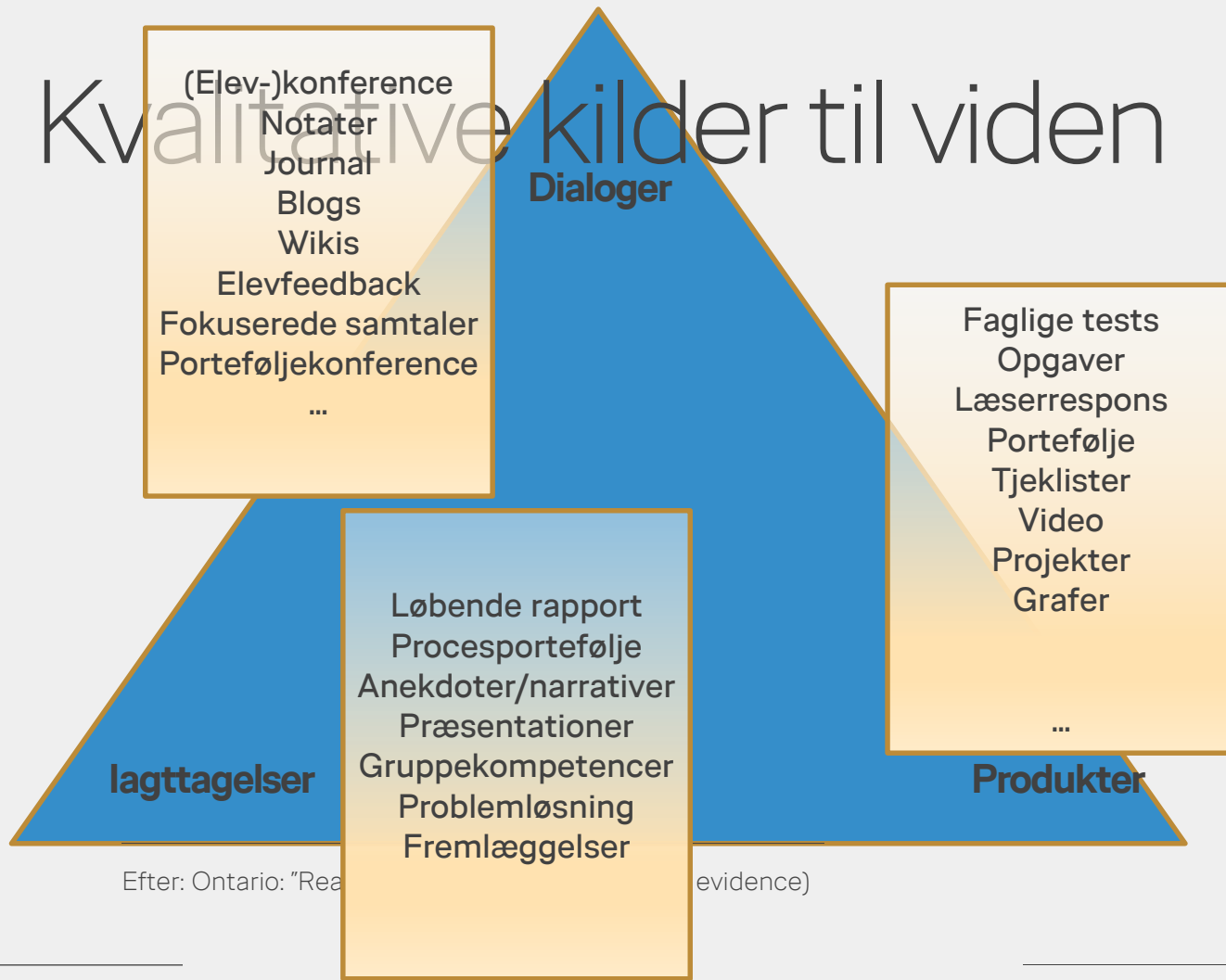
Evaluering og feedback - og de hertil hørende kvalitative og kvantitative data - bruges til bedømmelse.

”Evaluering af og feedback til eleverne i gymnasiet er ofte summativ og centrerer sig om karakterer og bedømmelse. Derfor ser nogle elever feedback som et vurderingsredskab frem for et fremadrettet læringsredskab. Lærerne fortæller, at de skal øve sig i at undgå at udtrykke den feedback, de giver til eleverne, i bedømmelsestermer – også når eleverne ikke får karakterer. Bedømmelse alene indeholder ikke information om, hvordan eleverne kommer videre i deres faglige udvikling”

EVA (2017) Feedback som en integreret del af undervisningen – en vidensopsamling, (s4.)

Kvalitative kilder til viden

Efter: Ontario: "Real

evidence)

Sammenfattende (foreløbigt)

Det er arbejdet med *kvalitative* pædagogiske data, der danner mulighed for at mødet med viden fra *kvantitative* pædagogiske data kan udvikle og forbedre kvalitet.

Ledelsen skal derfor kunne:

1. Opbygge kapacitet til bred brug af data
2. Opbygge kultur for brug af data
3. Organisere samarbejde om data
4. Opbygge strukturer, der fremmer produktion af de nødvendige data
5. Det går ikke uden systematik - en systematisk evalueringskultur.

Hvad er data?

- "Data er information, der er indsamlet og organiseret på en systematisk måde, og som kan bruges til at tage beslutninger om læring og trivsel og/eller organisatoriske beslutninger og prioriteringer"
- <http://www.edu.gov.on.ca/eng/policyfunding/leadership/IdeasIntoActionBulletin5.pdf> (s.3 – min oversættelse)
- Data handler om noget
- Data kan være både kvantitative og kvalitative
- Data er fastholdte, så de kan genbesøges
- Data skal analyseres for at blive til viden.

("Kort og klart om brug af data" SFI 2017: 4)

Brug af data (I) Dataliteracy

Dataliteracy er "*evnen til at spørge og besvare spørgsmål om at indsamle, analysere og skabe mening i og om data*"

("Skoleledelse med data – i praksis", Klausen 2018, s 51)

Drøft med din albuepartner:

- Ud fra dit kendskab til praksis på skolen:
- Hvilke af de kursiverede færdigheder er der i særlig grad brug af forbedre?

Brug af data (II)

Effekt og kvalitet

Effektdrømme:

- Der kan ikke påvises direkte effekt på elevernes læringsudbytte ved brug af data (i snæver forstand)

Data kan afvikle kvalitet:

- "Ledere og lærere risikerer at lave forkerte analyser og bruger i høj grad data til at bekræfte de forståelser, de allerede har af skolens og elevernes situation. Den undersøgende skole kræver tid og kompetence til distribueret ledelse af de processer, hvor de professionelle danner mening og udvikler ikke bare ny information, men ny viden, som bliver en del af fundamentet for deres beslutninger i hverdagen"

("Brug af data i skoleledelse" – forskningsreview 2016, 25)

Brug af data (III)

Datakultur

- En datakultur er et *læringsmiljø* i en skole eller et distrikt, der omfatter holdninger, værdier, mål, normer for adfærd og praksis, ledsaget af en tydelig vision for brug af data fra ledelsen”

(“Skoleledelse med data – i praksis” side 52 (Klausen 2018)– ud fra
- [Ontario Ministry of Education \(2013-2014\): Using Data](#) :3

Datainformeret ledelse – og forståelser

- *“Som leder tænker jeg nogle gange, hvad gjorde vi egentlig før vi havde data, hvad pejlede vi efter”
(Skoleleder, Aarhus Kommune, 2017).*
- *“Vi er jo også ved at have en mængde af data i dette samfund, så vi faktisk ikke kan bruge dem til noget, jeg kan i hvert fald ikke bruge dem til noget.”
(Skoleleder, Aarhus Kommune, 2017)*

Ellen Wanned Østerby Hall, 2017

Resultatbaseret ledelse i den offentlige sektor

Et empirisk, kvalitativt studie af skolelederes brug af performance information

28. marts 2019

14

Hvorfor data?

Fagprofessionelt - pædagogisk:

- At få øje for eleverne – og deres læringsforudsætninger
- At forbedre læringsmiljøet/undervisningen

Ledelsesmæssigt/organisatorisk:

- At styrke opbygningen af systematisk evalueringskultur
- At træffe de bedst mulige beslutninger
- At håndtere behov for intern kvalitetsudvikling og krav om ekstern dokumentation

Ledelsens rolle

- En vision for brug af data i skolen
- Spørgende, undersøgende tilgang
- Fastholde fokus på elevers læring – og progression
- Have fokus på systematik
- Følge op på mål og indsatser
- Opbygge kapacitet på skolen (resursepersoner, faglige ledere)

Hvordan starter man?

- At udnytte hverdagens rammer og rutiner som udviklingsrum, fx eksisterende møderækker
- At videreuddanne de professionelles kompetence til brug af data
- At give bedre vejledning og support fra ledere til medarbejdere
- At give medarbejderne den fornødne tid
- At undgå at forfalde til forhastede konklusioner
- At undgå, at brug af data reduceres til kontrol og overvågning
- At undgå, at data misbruges til at begrunde forkerte beslutninger.
(Bl.a. :”Brug af data i skoleledelse” – forskningsreview 2016, 18)

Tæt på undervisningen...

“En tredje udfordring er typisk, at den fælles didaktiske refleksion ikke kommer tæt nok på den konkrete undervisning. Selvom teamet reflekterer over undervisningen i fællesskab, er det ofte på et mere overordnet niveau, mens konkrete forhold som specifikke undervisningsforløb, elevopgaver eller håndtering af aktuelle faglige udfordringer ikke fylder meget i refleksionerne.”

[Professionelle læringsfællesskaber - tættere på undervisningen, EVA 2018](#) (side 8)

Professionelle læringsfællesskaber er ikke et mål i sig selv

Professionelle
læringsfællesskaber

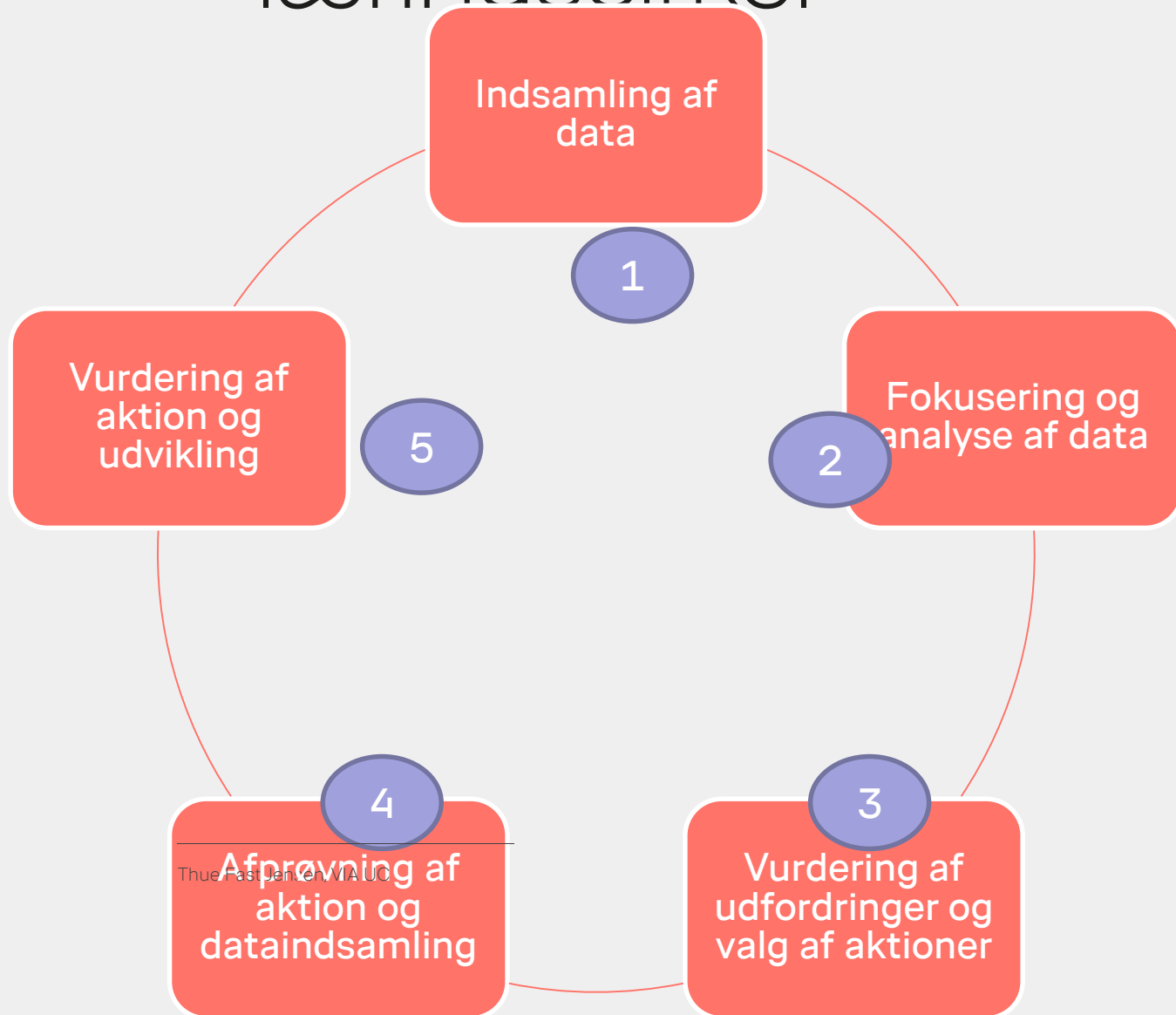
Medarbejdernes
læring øges

Undervisningen
forbedres

Elevernes
læring øges

Arbejdsmodel - data læringscirkel

De gode råd fra praksis

- Bliv i analysen!
- Stil spørgsmål:
 1. til data ("hvad ved vi? Ved vi mere? Har vi brug for flere data?")
 2. til udvikling ("næste skridt? Realistisk, ambitiøs plan?")
- Succeser er også interessante
- Aftal opfølgning – ikke for lange perioder
- Hold fast i fokus på møder/i observationer
- Vær **reelt** spørgende/undersøgende
 - Hvis du kan 😊

Litteratur på dansk

- ❑ Albrechtsen, T.homas (2013) Professionelle læringsfællesskaber : Dafolo
- ❑ Hargreaves, A. og Fullan, M. (2016): Professionel Kapital. Dafolo
- ❑ Hermann, Stefan (2016): Hvor står kampen om dannelsen? Information
- ❑ Klausen, Martin Søland (2016). Fra kvalitetsrapport til læringsamtaler i Silkeborg Kommune – har det mon noget for sig? Liv i skolen, 3/2018
- ❑ Klausen, Martin Søland (2018). Skoleledelse med data, Samfundslitteratur, Kbh
- ❑ Klausen, Martin Søland (2018b). Den professionelle lærer har "dataliteracy". Liv i Skolen 4/2018
- ❑ Olsen, Henrik Stockfleth, Marcher, Hanne og Hornskov, Søren Buhl (2018): Når data kommer på bordet. Dafolo
- ❑ Qvortrup, Ane, Rasmussen, Fie og Mortensen, Bjarke (2018): Lærerefællesskaber og realtidsdata i et dansk gymnasium, CEPRA 23
- ❑ Qvortrup, Lars (2015): Teamet som professionelt Læringsfællesskab. Skolen i morgen, Nr 1, Dafolo
- ❑ Qvortrup, Lars (2016): Det ved vi om Professionelle Læringsfællesskaber. Dafolo
- ❑ "Liv i skolen" - tidsskrift fra VIA University College